

De gamle platter fortæller – 62.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Fangerne sendte drenge ud for at købe tobak

Forløberen for Roskilde tekniske skole fik lokaler i den tidligere arrest

Det er Roskildes gamle rådhus, der er motiv for denne uges fugleskydningsplatte, som fuldmægtig V. Berthelsen lod udføre, efter at han i 1879 var blevet fuglekonge i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab.

Om Berthelsen har det ikke været muligt at finde andre oplysninger, end at hans fornavn var Valdemar, at han var født den 1. oktober 1830 på Bregentved, at han døde den 16. september 1901 på Sct. Jørgensbjerg.

*

Er der således kun sparsomme oplysninger om manden bag platten, har man til gengæld en hel del om dens motiv. I en tidligere artikel i denne serie har vi omtalt det gamle rådhus, der blev bygget i 1735, efter at det oprindelige rådhus, der lå i Algade ved Sct. Ols gades venstre hjørne, var brændt. Men det rådhus, man ser på denne platte, viser en væsentlig ændring fra det fra 1735. Der er nemlig kommet en tredje etage på. Det skete i 1839, og årsagen var, at der i Roskilde dengang som nu huserede alskens slags skarnsfolk. Etagen blev indrettet til arrest som afløser for den, der var i Sct. Laurentii kirketårn.

I tårnets bund var der et par skumle fangehuller og højere oppe et par mere komfortable arrester. Fra et såkaldt lyttekammer skulle vægteren prøve at aflytte arrestanterne, som man anbragte parvis, i håb om, at de skulle tale over sig. Men ellers var vægterens fornemste rolle at ringe dagen ind med den gamle klokke og om aftenen forkynde nattens komme.

*

Arresten i den nye tredje etage blev meget komfortabel. Der var lavt til loftet, og det var en smal sag at stå og kikke ud af vinduerne, hvilket blev gjort til gavn. Beboerne i arresten fulgte omhyggeligt, hvad der foregik på torvet lige nedenunder, og herfra kunne man se, at der altid var liv bag tremmerne. Fangerne fik ofte byens drenge til at stikke over til Ferdinand Bangs tobaksforretning, der dengang lå på hjørnet af torvet og Algade, for at købe skrå og røgtobak. Varerne blev bundet i en snor, som fangerne lod hænge ud fra cellevinduet og hurtigt kunne hejse op.

Da ting- og arresthuset i Jernbanegade blev bygget i 1878, var det slut med idyllen. For Roskilde Tegneskole, der var en forløber for Roskilde tekniske Skole, blev dette en gevinst, da den af kommunen fik overladt de ledige lokaler. Man flottede sig og indlagde gas, men de store åbne blus varmede så stærkt i de lavloftede rum, at der næsten ikke var til at være der. Aftræksrørene hjalp ikke meget. De blev så varme, at de var bedst til at stege æbler på.

I 1883 blev rådhuset revet ned, og det nuværende rådhus byggedes i 1884.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Valdemar Berthelsens skive indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab.

*

Rådhusbygningen fra 1884 findes endnu på Stændertorvet. Men rådhusfunktionen er i dag flyttet til Køgevej.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 25. juni 1973 og den 19. november 2011